

HOOFDSTUK IV

ELEMENTAIRE PROSOPOGRAFIE VAN DE 18DE-EEUWSE GENTSE VRIJMETSELAARS

Een prosopografie is in hoofdzaak een identificatie van de externe kenmerken en persoonsgegevens van een in ruimte en tijd goed afgebakende (en liefst niet te grote) populatie die iets gemeenschappelijks heeft, in dit geval de Gentse vrijmetselaars tijdens de 18de eeuw: 206 leden van een Gentse loge en 9 Gentenaren die alleen lid waren van een of meer loges buiten Gent. Een prosopografie vult de traditionele geschiedschrijving aan, doordat zij beoogt een betere kennis te verschaffen van de groep waarin de besproken populatie zich bewoog. Bij een historisch overzicht van een min of meer homogene groep personen loont het meestal de moeite dit overzicht aan te vullen met een prosopografie. Dank zij de prosopografische methode verwerft men inderdaad een meerdimensionaal beeld van de groep en de personen die het voorwerp zijn van het traditioneel historisch overzicht¹.

De volgende gegevens werden volgens de prosopografische methode verzameld:

- § 1 Persoonlijke gegevens
- § 2 Sociale gegevens
- § 3 Politieke gegevens
- § 4 Maçonnieke gegevens

§ 1. Persoonlijke gegevens

1/ Geboortedatum

De geboortedata (voor zover bekend, d.i. voor 70 % van de leden) werden ingedeeld in 6 schijven van elk 10 jaar. De volgende cijfers gelden voor het geheel van de Gentse loges:

	Aantal	Frequentie
vóór 1720	5	2.4 %
1720-1729	13	6.5 %
1730-1739	39	19.3 %
1740-1749	41	20.3 %
1750-1759	35	16.9 %
1760-1769	9	4.3 %
Onbekend	61	30.7 %

¹ Voor een recente stand van zaken, zie: J. de Jong, Prosopografie, een mogelijkheid - Eliteonderzoek tussen politieke en sociaal-culturele geschiedenis, *Bijdragen en Mededelingen betr. de Gesch. der Nederlanden* (Den Haag), CXI (1996), 201-215.

Vermits de bekende Gentse loges bedrijvig waren tussen 1762 en 1786 verrast het niet dat de meerderheid (56.5 %) van de leden geboren werd tussen 1730 en 1759.

2/ Leeftijd bij de toetreding

De leeftijd bij de toetreding tot een loge (door initiatie of door affiliatie) werd ingedeeld in zeven schijven van elk 5 jaar. In de tabel hierna krijgt elke schijf een nummer als volgt:

- 1= jonger dan 21 jaar
- 2= tussen 21-25 jaar
- 3= tussen 26-30 jaar
- 4= tussen 31-35 jaar
- 5= tussen 36-40 jaar
- 6= tussen 41-45 jaar
- 7= ouder dan 45 jaar

Alle cijfers zijn uitgedrukt in % van het aantal leden van elke loge:

	1	2	3	4	5	6	7
Alle Gentse loges	5.7	14.3	20.7	20.7	18.6	9.3	10.7
La Discrète Impériale et Royale	13.3	13.3	40.0	6.7	6.7	20.0	0.0
La Candeur							
° periode 1763-1773	0.0	11.1	11.1	33.4	22.2	11.1	11.1
° periode 1785-1786	0.0	7.6	7.6	15.4	15.4	23.0	31.0
La Bienfaisante	6.0	27.3	18.3	24.2	21.2	0.0	3.0
La Félicité	10.0	10.0	20.0	30.0	10.0	10.0	10.0
La Constante Union							
° periode 1768-1773	6.0	9.0	21.3	21.3	21.3	6.0	15.1
° periode 1781-1786	0.0	12.5	12.5	12.5	25.0	25.0	12.5
La Félicité Bienfaisante	10.0	10.0	30.0	10.0	10.0	10.0	20.0
Les Frères Zélés	0.0	0.0	50.0	25.0	25.0	0.0	0.0
La Parfaite Amitié	0.0	20.0	20.0	20.0	40.0	0.0	0.0

Wanneer men de groepen herleidt tot drie (tot 25 jaar, tussen 26 en 40 jaar, en ouder dan 40 jaar) en alleen rekening houdt met de leden waarover gegevens beschikbaar zijn, komt men tot enkele interessante vaststellingen.

	< 25 j.	26-40 j.	> 40 j.
Alle Gentse loges	20.0	60.0	20.0
La Discrète Impériale et Royale	26.7	53.3	20.0
La Candeur			
° periode 1763-1773	11.1	66.7	22.2
° periode 1785-1786	7.7	38.5	53.8
La Bienfaisante	33.3	63.7	3.0
La Félicité	20.0	60.0	20.0
La Constante Union			
° periode 1768-1773	15.1	63.7	21.2
° periode 1781-1786	12.5	50.0	37.5
La Félicité Bienfaisante	20.0	50.0	30.0
Les Frères Zélés	0.0	100.0	0.0
La Parfaite Amitié	20.0	80.0	0.0

Voor het geheel van de Gentse loges is het beeld scherp:

- 60 % van de leden is tussen 26 tot 40 jaar
- 20 % is jonger dan 25 jaar
- 20 % is ouder dan 40 jaar

De 'jongste' loges waren:

- La Bienfaisante: 33.3 % minder dan 25 jaar
- La Discrète Impériale et Royale: 26.7 % minder dan 25 jaar

De 'oudste' loges waren:

- La Candeur (periode 1785-1786): 53.8 % ouder dan 40 jaar en slechts 7.7 % beneden 25 jaar
- La Constante Union (periode 1781-1786): 37.5 % ouder dan 40 jaar en slechts 12.5 % beneden 25 jaar

Het lijkt dat de 'democratisering' van de loges na 1780 globaal gepaard is gegaan met een hogere leeftijd bij de recrutering.

In de volgende loges is de middengroep (25 tot 40 jaar) hoger dan het Gents gemiddelde (60 %):

- La Candeur (periode 1763-1773) 66.7 %
- La Bienfaisante 63.7 %
- La Constante Union (periode 1768-1773) 63.7 %
- Les Frères Zélés 100.0 %
- La Parfaite Amitié 80,0 %

3/ Burgerlijke staat

Het heeft weinig zin voor dit kenmerk een onderscheid te maken tussen de diverse loges omdat er geen aanzienlijke afwijkingen werden waargenomen.

Voor het geheel van de Gentse loges zijn de cijfers:

- gehuwd: 90.8 %
- ongehuwd: 9.2 % (incl. drie priesters)

4/ Geboorteplaats

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen drie mogelijkheden: (i) geboren te Gent, (ii) geboren elders in de Oostenrijkse Nederlanden, (iii) geboren buiten de Oostenrijkse Nederlanden (= buitenland)

- Gent	48.0 %
- Oostenrijkse Nederlanden	26.0 %
- Buitenland	9.0 %
- Niet beschikbaar	17.0 %

Sommige loges wijken aanzienlijk af van deze globale cijfers.

Er zijn 'overwegend Gentse' loges:

- La Discrète Impériale et Royale	70.5 %
- La Parfaite Amitié	66.6 %
- La Candeur (periode 1763-1773)	60.0 %

De meeste 'buitenlanders' treft men aan in:

- La Candeur (periode 1785-1786)	25.0 %
- La Bienfaisante	10.6 %

5/ Opleiding

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- 1 = opleiding in een nering of een vergelijkbare beroepsopleiding
- 2 = handelsopleiding (bij een van de dertien 'vrije schoolmeesters' van Gent, die de jongelui opleidden in de praktische handels- en boekhoudkennis)
- 3 = humaniora (meestal in het jezuiten- of het augustijnencollege)
- 4 = universitaire opleiding (meestal te Leuven, soms te Douai)
- 5 = niet beschikbaar

Alle cijfers zijn uitgedrukt in % van het aantal leden per loge:

	1	2	3	4	5
Gent (alle loges)	27.2	22.0	28.8	10.0	11.5
La Discrète Impériale et Royale	0.0	26.4	52.6	15.8	5.2
La Candeur					
° periode 1763-1773	70.0	10.0	10.0	10.0	0.0
° periode 1785-1786	57.9	26.3	0.0	0.0	15.8
La Bienfaisante	0.0	0.0	68.1	19.1	12.8
La Félicité	63.2	15.7	0.0	0.0	21.1
La Constante Union					
° periode 1768-1773	15.7	31.4	31.4	13.7	7.8
° periode 1781-1786	73.0	9.0	0.0	0.0	18.0
La Félicité Bienfaisante	38.9	44.5	5.5	0.0	11.1
Les Frères Zélés	0.0	10.0	60.0	20.0	10.0
La Parfaite Amitié	44.5	44.5	0.0	0.0	11.0

Vanzelfsprekend komt 'beroepsopleiding in een ambacht' het meest voor in de zg. 'democratisch' samengestelde loges (zie hierna nrs 10-11):

- La Constante Union (periode 1781-1786): 73 %
- La Candeur (tijdens haar twee activiteitsperiodes): 70 %, resp. 57.9 %
- La Félicité: 63.2 %

De opleiding in de handel ('vrije schoolmeesters') komt het vaakst voor in La Félicité Bienfaisante en La Parfaite Amitié, elk met 44.5 %.

Een opleiding in de humaniora (college) is het meest frequent in:

- La Bienfaisante 68.1 %
- Les Frères Zélés 60.0 %
- La Discrète Impériale et Royale 52.6 %
- La Constante Union (periode 1768-1773) 31.4 %

Een universitaire opleiding treft men aan in:

- Les Frères Zélés 20.0 %
- La Bienfaisante 19.1 %
- La Discrète Impériale et Royale 15.8 %
- La Constante Union (1ste periode) 13.7 %
- La Candeur (1ste periode) 10.0 %

La Constante Union tijdens haar eerste periode (1768-1773) geeft de meest gebalanceerde indruk inzake de opleiding van haar leden:

- ambacht 15.7 %
- handel 31.4 %
- humaniora 31.4 %
- universiteit 13.7 %
- niet beschikbaar 7.8 %

6/ Verwantschappen met andere vrijmetselaars door geboorte

Voor de verwantschap door geboorte komen in aanmerking: vader, broer van vader of moeder, rechtstreekse neven (zoon van een broer of zus van vader of moeder).

Om zinnig te zijn gebeurt de telling van de bloedverwantschap *niet per lid* (waarvan een of meer bloedverwanten vrijmetselaar zijn), maar *per geval van bloedverwantschap*. Bij Philippe Mathieu Vilain XIII waren bijv. een oom (broer van vader) en een broer vrijmetselaar: hij wordt voor twee punten opgetekend.

Over 52 leden zijn geen gegevens beschikbaar. Bij een meer kwalitatieve benadering lijkt bloedverwantschap in de meeste van deze gevallen vrij onwaarschijnlijk.

Wat de leden betreft voor wie wel gegevens beschikbaar zijn, is het resultaat:

- géén bloedverwantschap:	96 leden
- wél bloedverwantschap:	
° in de vorige generatie	3
° in dezelfde generatie	64

De bloedverwantschappen *in de vorige generatie* (vader, oom) zijn uiteraard zeldzaam vermits de optekeningen betrekking hebben op de vrij korte periode van 1762 tot 1786.

De bloedverwantschappen *in dezelfde generatie* (broers, neven) komen vooral voor in:

- La Bienfaisante	21
- La Discrète Impériale et Royale	17
- La Constante Union (eerste periode)	14

Wanneer men bovendien rekening houdt met het aantal leden van elk van deze drie loges, dan is de *verhouding* tussen het aantal bloedverwantschappen *in dezelfde generatie* en het aantal leden van de loge (bloedverwantschapscoëfficiënt) als volgt:

- La Discrète Impériale et Royale	94.0 %
- La Bienfaisante	39.0 %
- La Constante Union (eerste periode)	29.0 %

7/ Verwantschappen door huwelijk

Door huwelijk is een lid met andere leden verwant ingevolge: (i) zijn eigen huwelijk, (ii) het huwelijk van zijn zussen en (iii) het huwelijk van zijn tantes en nichten.

Waar dergelijke verwantschap aanwezig is, gebeurt de telling (zoals bij verwantschap door geboorte) *niet per lid* (waarvan een of meer verwanten vrijmetselaar zijn) maar *per geval* van verwantschap door huwelijk. Wanneer een lid bijv. gehuwd was met de zus van een vrijmetselaar en zijn eigen zus eveneens een vrijmetselaar huwde, wordt hij opgetekend voor twee punten.

Over 28 leden zijn geen gegevens beschikbaar. Bij een meer kwalitatieve benadering lijkt verwantschap door huwelijk in de meeste van deze gevallen vrij onwaarschijnlijk.

Wat de leden betreft voor wie wel gegevens beschikbaar zijn, is het resultaat:

- géén verwantschappen door huwelijk: 109 leden
- wèl verwantschappen door huwelijk: 78 waarvan
 - 51 door eigen huwelijk
 - 7 door huwelijk zus
 - 20 door huwelijk tante of nicht

In La Bienfaisante noteert men het meest verwantschappen *door eigen huwelijk* (33). In verhouding tot het aantal leden van deze loge (aanverwantschapscoëfficiënt) staat dit gelijk met 61 %.

De cijfers voor de *overige verwantschappen* door huwelijk vereisen geen bijzonder commentaar, behoudens in La Bienfaisante, waar men 8 gevallen aantreft (op 54 bekende leden, hetzij 14.8 %) van verwantschap door het huwelijk van een broer, een zus, een tante of een nicht.

8/ Nageslacht

Zijn nakomelingen van een lid eveneens vrijmetselaar geworden? Het begrip 'nakomelingen' wordt hierbij vrij ruim gehanteerd: zonen, kleinzonen, schoonzonen en neven (de zonen en kleinzonen van een broer of van een zus van het lid).

Over 36 leden zijn geen betrouwbare gegevens beschikbaar.

136 leden hadden géén 'nakomelingen' die vrijmetselaar werden.

Bij de overige 48 Gentse vrijmetselaars is het resultaat als volgt:

- zonen die vrijmetselaar werden 25
- kleinzonen die vrijmetselaar werden 2
- schoonzonen die vrijmetselaar werden 8
- neven die vrijmetselaar werden 13

Wanneer men de individuele loges bekijkt, vallen enkele resultaten op. Hierna volgt per significante loge, het % van het geheel der 'nakomelingen' t.o.v. het aantal leden van de bedoelde loge (nageslachtscoëfficiënt):

La Parfaite Amitié	78.0 %
Les Frères Zélés	35.0 %
La Félicité Bienfaisante	27.7 %
La Bienfaisante	27.6 %
La Discrète Impériale et Royale	17.6 %
La Constante Union (eerste periode)	14.8 %

9/ Fortuin

Het was onbegonnen werk om nauwkeurige inlichtingen op te sporen over het vermogen van de 215 Gentse vrijmetselaars. Dit zou niet alleen uitgebreid bijkomend archiefonderzoek hebben vereist. Bovendien stond het niet eens vast dat nuttige informatie kon worden verzameld: het opmaken van een 'staet van goed' (d.i. een uitvoerige boedelbeschrijving) was in het 18de-eeuwse Gent inderdaad slechts vereist voor de sterfhuizen waar minderjarigen voorkwamen.

Er is daarom gebruik gemaakt van archiefdocumenten uit het begin van de Franse Tijd, een tijdstip waarop de meeste gerecenseerde Gentse vrijmetselaars nog in leven waren, in het bijzonder: *Contribution de 7.000.000 imposés à la ville de Gand* (1794, Stadsarchief Gent, Modern Archief [SAG-MA], L 1/9); *Lyste der gequotiseerde in de geforceerde leeninge van 600 millioenen Livres, Canton Gent* (1795, SAG-MA, L 1/2); *Deux listes des habitans de Gand cotisés dans l'emprunt forcé* (1795, SAG-MA, L 1/1) en *Liste des cent plus imposés de la ville de Gand* (1807, SAG-MA, H 4 L). Uit de aldus verzamelde inlichtingen kan men afleiden van welke loges de meest vermogende Gentenaren lid waren.

a/ De cijfers voor de gedwongen 'militaire contributie' van 1794 geven waarschijnlijk geen volledig objectief beeld omdat de Franse bezetter erkende dat hij vooral de geestelijkheid en de adel wilde treffen. Hoe dit ook zij, 29 (gewezen) Gentse vrijmetselaars werden aangeslagen (soms voor fabuleuze bedragen). Over de loges is de verdeling als volgt:

La Bienfaisante	17
La Constante Union (1ste periode)	6
La Discrète Impériale et Royale	5
Lid van een loge buiten Gent	1

b/ Voor het 'emprunt forcé' van 1795 rangschikten de Fransen de aangeslagenen in zestien 'klassen' volgens hun vermogen. In de '16de klasse' bevonden zich de meest vermogenden. Hierna wordt een wat willekeurig onderscheid gemaakt tussen: zéér vermogenden (klassen 13 tot 16), vermogenden (klassen 8 tot 12) en gematigd vermogenden (klassen 1 tot 7). Voor het emprunt forcé werden 49 gewezen vrijmetselaars aangeslagen. De verdeling over de loges is als volgt (tussen haakjes volgt het % op het geheel van de leden van de loge):

- zeer vermogenden (klassen 13 tot 16):

La Bienfaisante	11	(20.3 %)
La Constante Union (1ste periode)	5	(10.2 %)
La Discrète Impériale et Royale	4	(22.2 %)
Les Frères Zélés	1	(10.0 %)
Lid van een loge buiten Gent	1	-

- vermogenden (klassen 8 tot 12):

La Bienfaisante	3	(5.5 %)
La Constante Union (1ste periode)	5	(10.2 %)
La Constante Union (2de periode)	1	(5.5 %)
La Félicité Bienfaisante	1	(2.7 %)
Les Frères Zélés	1	(10.0 %)
La Parfaite Amitié	1	(6.6 %)

- gematigd vermogenden (klassen 1 tot 7):

La Bienfaisante	1	(1.8 %)
La Constante Union (1ste periode)	4	(8.1 %)
La Félicité Bienfaisante	3	(8.3 %)
La Candeur (1ste periode)	2	(19.0 %)
La Candeur (2de periode)	1	(4.5 %)
Les Frères Zélés	2	(20.0 %)
La Constante Union (2de periode)	1	(5.5 %)
La Parfaite Amitié	1	(6.6 %)

Vooral leden van Les Frères Zélés, La Constante Union (eerste periode) en La Bienfaisante werden voor deze gedwongen lening aangeslagen, zoals blijkt uit volgende overzichtstabel (telkens in verhouding tot het aantal leden van elke loge):

Les Frères Zélés	40,0 %
La Constante Union (1ste periode)	28.5 %
La Bienfaisante	27.6 %
La Discrète Impériale et Royale	22.2 %
La Candeur (1ste periode)	19.0 %
La Félicité Bienfaisante	11.0 %

De aangeslagenen van La Bienfaisante en van La Discrète Impériale et Royale treft men in hoofdzaak bij de zeer vermogenden aan, terwijl die van La Constante Union (1ste periode) vrij gelijkmatig verdeeld zijn over de drie groepen.

c/ Een lijst van 1807 geeft de honderd meest belaste Gentenaren aan (SAG-MA, H 4 L). In die groep bevinden zich 5 gewezen leden van La Bienfaisante en 1 gewezen lid van La Constante Union (1ste periode).

§ 2. Sociale gegevens

10/ Sociale samenstelling van het lidmaatschap - Algemeen

Grootmeester markies de Gages legde er herhaaldelijk de nadruk op dat de loges "des gens de condition" moesten aantrekken. Aanvankelijk waren de Gentse loges alleszins samengesteld uit leden van de adel en van de hoge burgerij. Wanneer de

ledenlijsten in 1786 aan de regering werden afgegeven, zag de sociale samenstelling van de Gentse loges er evenwel helemaal anders uit.

Bovendien bestond op dat tijdstip te Gent één loge die gedurende een vijftal jaren (1781-1786) alleen in het Nederlands arbeidde, terwijl de voertaal van de overige loges in de Oostenrijkse Nederlanden het Frans was.

De globale gegevens over de maatschappelijke samenstelling van de Gentse loges, en een vergelijking met de cijfers van Hugo De Schampheleire voor het geheel van de loges in de Oostenrijkse Nederlanden werden reeds in hoofdstuk I verstrekt. De hier navolgende cijfers betreffen de afzonderlijke Gentse loges. Tevens gaat de aandacht naar enkele bijzondere gegevens.

11/ Sociale samenstelling - Gegevens per loge

In plaats van acht gedetailleerde tabellen op te nemen, worden hierna de bijzonderste kenmerken van de sociale samenstelling per loge samengevat. Alle cijfers zijn in % van het aantal leden van de besproken loge.

1/ La Discrète Impériale et Royale

Deze loge (die slechts in de eerste periode (1763-1769) bedrijvig was) was als volgt samengesteld:

edellieden	50.0 %
hogere burgerij	22.2 %
middenburgerij	27.8 %

2/ La Candeur (eerste periode, 1763-1773)

Deze loge was als volgt samengesteld:

hogere burgerij	10.0 %
middenburgerij	50.0 %
kleine burgerij	30.0 %
volksklassen	10.0 %

3/ La Candeur (tweede periode, 1785-1786)

Deze loge was als volgt samengesteld:

middenburgerij	9.5 %
kleine burgerij	76.2 %
volksklassen	9.5 %
niet-geïdentificeerd	4.8 %

4/ La Bienfaisante

Over de vier periodes was deze loge als volgt samengesteld in %:

	1763-1769	1770-1774	1775-1779	1780-1783
edellieden	80.0	65.0	93.0	75.0
hogere burgerij	10.0	25.0	0.0	20.0
middenburgerij	10.0	10.0	7.0	5.0

5/ La Félicité

De cijfers voor deze loge betreffen in hoofdzaak de periode 1780-1783, hetzij kort voor de fusie met La Bienfaisante. De loge was toen als volgt samengesteld:

middenburgerij	16.7 %
kleine burgerij	77.8 %
niet-geïdentificeerd	5.5 %

6/ La Constante Union (eerste periode, 1768-1773)

De samenstelling van deze loge was als volgt:

edellieden	24.5 %
hogere burgerij	8.2 %
middenburgerij	55.0 %
kleine burgerij	8.2 %
volksklassen	4.1 %

7/ La Constante Union (tweede periode, 1785-1786)

Deze loge was als volgt samengesteld:

middenburgerij	3.6 %
kleine burgerij	92.8 %
volksklassen	3.6 %

8/ La Félicité Bienfaisante

Deze loge (die in 1783 ontstond door een fusie van La Félicité met de patricische loge La Bienfaisante) was als volgt samengesteld:

edellieden	3.0 %
middenburgerij	30.0 %
kleine burgerij	64.5 %
niet-geïdentificeerd	2.5 %

Het valt op dat de edellieden en de leden van de hogere burgerij die tot 1779 goed waren voor 95 % van de leden van La Bienfaisante, afhaakten bij de fusie met La Félicité.

9/ Les Frères Zélés

Deze loge, waarvan slechts tien leden werden ontdekt, was samengesteld uit 2 edellieden, 6 leden van de middenburgerij en 2 van de kleinere burgerij.

10/ Parfaite Amitié

Deze loge, die slechts in 1785-1786 arbeidde, was als volgt samengesteld:

middenburgerij	21.4 %
kleine burgerij	71.5 %
volksklassen	7.1 %

12/ Doorbraak van de dienstensector

De categorie 'kleine burgerij' die gebruikt wordt met het oog op de vergelijkbaarheid met de nationale cijfers van Hugo De Schampheleire, omvat in werkelijkheid een vrij heterogene groep.

Dit kon men reeds waarnemen bij het beschrijven van de genoten opleiding (zie hierboven, nr 5). Tijdens de jaren 1780 had een groot aantal leden een handelsopleiding gevolgd, buiten de traditionele ambachten en neringen. Dit valt vooral op in volgende loges:

	Ambacht en Nering	Handelsopleiding
La Félicité Bienfaisante	38.9 %	44.5 %
La Parfaite Amitié	44.5 %	44.5 %

In de twee overige 'democratische loges' van de jaren 1780 overheerste een opleiding in de traditionele ambachten en neringen:

La Candeur (periode 1785-1786)	57.9 %	26.3 %
La Constante Union (periode 1781-1786)	73.0 %	9.0 %

Men mag derhalve niet veralgemenen. Niettemin is er een opmerkelijke opgang van de dienstensector met beroepen als parfumhandelaar (2 gevallen), handelaar in verf, behanger, handelaar in lijnwaad, handelaar in stoffen, kleinhandelaar (7 gevallen), handelaar in ijzerwaren, pruikenmaker (4 gevallen), tabakslijter, kleermaker (5 gevallen), juwelier, suikerbakker (2 gevallen), herbergier (3 gevallen), magazijnier, schoenmaker, enz.

13/ Weinig zakenlieden

In haar werk over de gegoede burgerij te Gent tijdens de 18de eeuw liet Hilda Coppejans-Desmedt terecht opmerken: "Het is [...] opvallend hoe uitzonderlijk een van die zakenlieden in de verschillende loges, die toen te Gent werkzaam waren, aangetroffen wordt. Die afzijdigheid is vooral verrassend omdat de adel, waaraan de meesten van die Gentse zakenlieden zich wilden aanpassen, zo talrijk in de loges vertegenwoordigd was, terwijl ook de kleinhandel er talrijke leden telde"¹.

De 14 gerecenseerde 'fabrikanten' waren als volgt over de diverse loges verspreid:

La Constante Union (1ste periode)	5
La Félicité	2
La Félicité Bienfaisante	3
La Discrète Impériale et Royale	1
La Candeur (1ste periode)	1
La Candeur (2de periode)	1
La Parfaite Amitié	1

De meest bekende 'nieuwe ondernemers' waren de katoennijveraars Constant de Vos, François Villiot en Franciscus Livinus de Smet (stamvader van het geslacht de Smet de Naeyer).

14/ Adel en hogere burgerij

De evolutie van het aantal edellieden en leden van de hogere burgerij die lid waren van een loge is tekenend:

- 1763-1769	58.9 %
- 1770-1774	50.2 %
- 1775-1779	81.3 %
- 1780-1786	5.8 %

Het hoge cijfer voor de periode 1775-1779 is niet significant: op de 16 leden die voor deze periode in alle categorieën konden worden opgetekend zijn er 13 edellieden van La Bienfaisante. Van de andere loges zijn er voor die periode geen ledenlijsten bewaard.

Hoe dan ook, het is duidelijk dat de adel in de loges elke invloed verloor vanaf het begin van de jaren 1780.

¹ H. Coppejans-Desmedt, *Bijdrage tot de studie van de gegoede burgerij te Gent in de achttiende eeuw - De vorming van een nieuwe sociaal-economische stand ten tijde van Maria-Theresia*, Brussel, 1952, 179.

Voor de edellieden maakt men een onderscheid tussen getitelde adel (graaf, baron, ridder, enz.) en niet-getitelde adel.

Getitelde adel (in absolute cijfers): 34

- prins	1
- markies	2
- graaf	10
- burggraaf	4
- baron	8
- ridder	9

Niet-getitelde adel (in absolute cijfers): 30

15/ Sociabiliteit (deelname aan het verenigingsleven)

De deelname aan het verenigingsleven kan men in het 18de-eeuwse Gent, althans voor de gegoeede categorieën, vrij nauwkeurig waarnemen op basis van de ledenlijsten van de vier 'hoofdgilden': Sint-Joris (kruisboog), Sint-Sebastiaan (handboog), Sint-Antonius (busschutters), Sint-Michiel (schermers). Deze lidmaatschappen verstreken een indicatie van de mate waarin de logeleden ook betrokken waren bij het verenigingsleven van adel en burgerij. Het lidmaatschap van de 'hoofdgilden' gaat heel sterk achteruit in de 'democratische' loges van na 1780.

59 % van de Gentse vrijmetselaars was lid van een of meer hoofdgilden.

Waren lid van:

- 1 hoofdgilde : 61 vrijmetselaars
- 2 hoofdgilden : 40 vrijmetselaars
- 3 hoofdgilden : 18 vrijmetselaars
- de 4 hoofdgilden : 4 vrijmetselaars

Vier vrijmetselaars werden 'koning' van een of meer gilden:

- de koningen in één gilde treft men aan in La Constante Union (2 'koninnen') en in La Discrète Impériale;
- de enige 'koning' in twee gilden treft men aan in La Discrète Impériale.

De deelname aan de hoofdgilden (in % van het aantal leden van een loge) varieert sterk volgens de loges (en, zoals vermeld, volgens de graad van 'democratisering'):

	% leden die lid waren van een hoofdgilde
Discrète Impériale et Royale	63.2
La Candeur (eerste periode, 1763-1773)	50.0
La Candeur (tweede periode, 1785-1786)	15.0
La Bienfaisante	62.0
La Félicité	12.5
La Constante Union (eerste periode, 1768-1773)	54.2
La Constante Union (tweede periode, 1781-1785)	33.5
La Félicité Bienfaisante	30.0
Les Frères Zélés	55.0
La Parfaite Amitié	14.0

16/ Mecenaat

Mecenaat kwam in het 18de-eeuwse Gent vooral tot uiting in de vorm van financiële steun aan de Academie voor teken-, schilder- en bouwkunst (vanaf 1771: 'Koninklijke Academie').

Wegens de diverse mogelijke vormen van steun aan de Academie wordt telkens de generieke term 'contribuant' gebruikt (die men overigens ook aantreft in het boek dat Egide van de Vivere in 1794 over de Academie publiceerde). Ook hier is het aantal contribuanten kleiner in de 'democratische' loges van na 1780.

Op het geheel van de Gentse vrijmetselaars contribueerden 27% financiële steun aan de Academie. Het aantal contribuanten (in % van het aantal leden van een loge) varieert sterk volgens de loges (en, zoals vermeld, volgens de graad van 'democratisering'):

	% leden die contribuant waren
Discrète Impériale et Royale	50.0
La Candeur (eerste periode, 1763-1773)	40.0
La Candeur (tweede periode, 1785-1786)	0.0
La Bienfaisante	39.0
La Félicité	0.0
La Constante Union (eerste periode, 1768-1773)	34.0
La Constante Union (tweede periode, 1781-1785)	6.5
La Félicité Bienfaisante	3.0
Les Frères Zélés	40.0
La Parfaite Amitié	7.1

Dertien vrijmetselaars waren 'directeur' van de Academie. Ze zijn als volgt verdeeld:

La Discrète Impériale et Royale	1
La Bienfaisante	5
La Constante Union (eerste periode)	5
Les Frères Zélés	2

De twee vrijmetselaars die bovendien 'President' van de Academie werden, waren allebei lid van La Bienfaisante (en edellieden): de hoogbaljuw burggraaf Philippe Mathieu Vilain XIII en de toekomstige 'Maire' graaf Joseph Sébastien della Faille d'Assenede.

§ 3. Politieke gegevens

17/ Politieke ambten. Omschrijving

Niet alle politieke ambten waarmee vrijmetselaars werden bekleed vertoonden hetzelfde belang. Zoals ook door Herman Balthazar wordt hierna een onderscheid gemaakt tussen mandaten 'van eerste rang' en 'van tweede rang'¹.

Voor elk ambt wordt het aantal titularissen vermeld die lid waren van een Gentse loge.

Mandaten van eerste rang:

Minister (Hollandse Tijd)	1
'Maire' van Gent (Franse Tijd)	1
Schepen van de Keure	5
Schepen van Gedeele	3
Hoogbaljuw van Gent	1
Hoogbaljuw van het kwartier Brugge	1
Gedeputeerde Staten van Vlaanderen	5
Commissaris voor Oorlog, Staten van Vlaanderen (Brab. Omw.)	2
Intendant Scheldepartement (1814-1815)	1
Hoogbaljuw van de Oudburg	2
Hoogbaljuw heerlijkheid Sint-Baafs	1
Leenman van de Oudburg	10
'Municipalité' (Franse Tijd)	2
'Conseil Général' Scheldepartement (Franse Tijd)	2
Burgemeester van Nieuwpoort	1
Schepen te Brussel	1
Hoogpointer kasselrij Kortrijk	2
Vrij schepen van Kortrijk	1

¹ H. Balthazar, *Structuren en mutaties bij het politiek personeel - Een studie over het sociaal wisselingsproces te Gent in de vormingsjaren van de hedendaagse tijd (1780-1850)*, onuitg. doct. verh. univ. Gent, 1970, I, 73.

Hoogbaljuw Land en Baronij Zottegem	1
Lid Souverein Congres Verenigde Belgische Staten (1790)	2
'Provisioneel representant' (1792)	2
Conseil des Anciens (Franse Tijd)	1
Corps Législatif (Franse Tijd)	2
1ste Kamer Staten-Generaal (Hollandse Tijd)	2

Mandaten van tweede rang:

Lid van de Collatie te Gent	12
Schepen van de Burggravije van Gent	1
Schepen van de heerlijkheid Sint-Pieters	1
Baljuw van Scheldewindeke, Balegem, enz.	1
Baljuw van Oordegem	1
'Maire' van Wetteren (Franse Tijd)	1
'Maire' van een plattelandsgemeente (Franse Tijd)	2

18/ Politieke ambten vóór de Brabantse Omwenteling

Vóór de Brabantse Omwenteling (1789) bekleedden 35 Gentse vrijmetselaars een politiek ambt. Dit stemt overeen met 16.9 % van het aantal leden van de Gentse loges tussen 1762 en 1786.

Vóór de Brabantse Omwenteling was de verdeling van de politieke mandaten tussen de Gentse loges als volgt:

	Mandaten 1ste rang	Mandaten 2de rang	Totaal	% van het aantal leden van de loge
Discrète Impériale et Royale	5	0	5	27.7
Candeur (1ste periode)	0	3	3	27.2
Candeur (2de periode)	-	-	-	-
Bienfaisante	10	2	12	22.2
Félicité	-	-	-	-
Constante Union (1ste per.)	5	6	11	22.4
Constante Union (2de per.)	0	1	1	5.5
Félicité Bienfaisante	-	-	-	-
Frères Zélés	1	-	1	10.0
Parfaite Amitié	1	1	2	13.3

Wanneer men ook rekening houdt met de politieke mandaten die *tijdens en na de Brabantse Omwenteling* werden verleend, blijkt duidelijk het overwicht van La

Bienfaisante met 54 ambten en van La Constante Union (tijdens haar eerste periode) met 32 mandaten, alsmede in mindere mate (maar niettemin significant wegens het lage aantal van de bekende leden) van La Discrète Impériale et Royale met 9 mandaten.

Van 1762 tot de Hollandse Tijd (1815) waren 95 mandaten (van beide 'rangen') bij leden (resp. gewezen leden) van deze drie loges geconcentreerd, hetzij 85.6 %.

De overgrote meerderheid van de politieke ambten ging naar leden van de adel en van de hogere burgerij. Ook in de stedelijke Collatie zetelden in hoofdzaak edellieden en leden van de hogere en middenburgerij.

19/ Aanpassing aan de politieke veranderingsprocessen

Vanaf 1789 (Brabantse Omwenteling) deed zich te Gent een politieke koersversnelling voor. Op dat tijdstip waren de Gentse loges reeds sedert 1786 op non-actief geplaatst. Toch bleven enkele individuele vrijmetselaars een politieke rol spelen, vaak in de opeenvolgende regimes. Bovendien gingen enkele (soms belangrijke) politieke mandaten naar gewezen vrijmetselaars die vóór de Brabantse Omwenteling politiek niet bedrijvig waren.

In de volgende tabel wordt gepoogd aan te tonen hoe de groep Gentse vrijmetselaars zich aan de wisselende politieke regimes hebben aangepast.

Gemakshalve wordt voor elk politiek regime een afkorting gebruikt:

- 1 = toestand vóór Brabantse Omwenteling
- 2 = Brabantse Omwenteling (1789-1790)
- 3 = eerste Oostenrijkse restauratie (1791-november 1792)
- 4 = eerste Franse inval (nov. 1792-maart 1793)
- 5 = tweede Oostenrijkse restauratie (maart 1793-juni 1794)
- 6 = Franse Tijd - Convention en Directoire (juni 1794-1799)
- 7 = Franse Tijd - Consulaat en Empire (1800-1814)
- 8 = Hollandse Tijd (1814-1830)

Voor elke periode wordt opnieuw een onderscheid gemaakt tussen mandaten 'van eerste rang' en 'van tweede rang'.

Het aantal mandaten van elke rang wordt gesplitst met een -/-. Zijn er bijv. in een loge 3 mandaten 'van eerste rang' en 2 mandaten 'van tweede rang', dan wordt dit als volgt voorgesteld: 3/2.

Er waren ook mandaten op nationaal vlak tijdens de periodes 2 (Soeverein Congres van de Verenigde Belgische Staten), 6 en 7 (Conseil des Anciens, Corps Législatif) alsmede 8 (1ste Kamer van de Staten-Generaal). Het aantal van deze 'nationale' mandaten wordt vermeld met een *.

	1	2	3	4	5	6	7	8
Discrète Impériale et Royale	5/0	1/0	2/0	1/0	1/1	0/0	0/0	0/0
Candeur (1ste periode)	0/3	0/0	0/2	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
Candeur (2de periode)	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
Bienfaisante	10/2	14/1*	8/1	5/1	3/1	0/0	2/1*	3/0**
Félicité	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
Constante Union (1ste per.)	5/6	5/2*	5/0	3/0	2/1	1/0*	2/0*	1/0
Constante Union (2de per.)	0/1	0/0	0/0	1/0*	0/0	0/0	0/0	0/0
Félicité Bienfaisante	0/0	0/0	0/1	0/0	0/0	1/0	1/0	0/0
Frères Zélés	1/0	1/0	2/0	1/0	0/0	1/0	1/0	1/0*
Parfaite Amitié	1/1	0/1	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0

Thans volgen twee tabellen betreffende loges:

- wier leden politieke invloed verliezen na de Brabantse Omwenteling;
- wier leden integendeel (enige) politieke invloed verwerven (minstens behouden) na de Brabantse Omwenteling.

In deze twee tabellen worden de mandaten 'van eerste rang' en 'van tweede rang' voor de overzichtelijkheid samengeteld.

Loges waarvan leden politieke invloed verliezen

	1	2	3	4	5	6	7	8
Discrète Impériale et Royale	5	1	2	1	2	-	-	-
Candeur (1ste periode)	3	-	2	-	-	-	-	-
Bienfaisante	12	13	9	6	4	-	3	3
Constante Union (1ste periode)	11	7	5	3	3	1	2	1

Loges waarvan leden politieke invloed verwerven of behouden

	1	2	3	4	5	6	7	8
Constante Union (2de periode)	1	-	-	1	-	-	-	-
Félicité Bienfaisante	-	-	1	-	-	1	1	-
Frères Zélés	1	1	2	1	-	1	1	1

De verworven politieke invloed van leden van deze drie meer 'democratische' loges is gering (ook tijdens de Brabantse Omwenteling). Eén uitzondering is Jacques-

Clément Lammens, de gewezen Voorzittend Meester van Les Frères Zélés, die schepen van de Keure werd na de Brabantse Omwenteling, geen politiek ambt bekleedde tijdens de tweede Oostenrijkse restauratie, maar die vanaf de tweede Franse inval telkens ambten 'van eerste rang' bekleedde, waaronder dat van 'provisieel representant' in november 1792 en minister *a.i.* van Justitie in 1815. Volledigheidshalve wordt gepreciseerd dat Lammens geen jakobijn was. Hij werd gewaardeerd als rechtsgeleerde en bekwaam bestuurder.

§ 4. Maçonnieke gegevens

20/ Aantal gerecenseerde leden per loge

La Discrète Impériale et Royale	18
La Candeur (1ste periode, 1763-1773)	11
La Candeur (2de periode, 1785-1786)	22
La Bienfaisante	54
La Félicité	19
La Constante Union (1ste periode, 1768-1773)	49
La Constante Union (2de periode, 1781-1785)	18
La Félicité Bienfaisante	36
Les Frères Zélés	10
La Parfaite Amitié	15

Daarbij komen nog 9 Gentenaren die geen vrijmetselaar waren te Gent, wèl in een of meer loges buiten Gent (zie nr. 22). Het opgegeven aantal leden per loge omvat de dubbele en driedubbele lidmaatschappen.

21/ Dubbele en driedubbele lidmaatschappen

Was het totaal van de leden van de Gentse loges 252, het aantal effectief gerecenseerde leden bedroeg 206. Om de werkelijke samenstelling van de Gentse loges te kennen, moet men inderdaad rekening houden met de gevallen van dubbel en zelfs driedubbel lidmaatschap.

Bijnader onderzoek van de cijfergegevens blijkt een onderscheid verantwoord tussen twee vormen van dubbel (of driedubbel) lidmaatschap.

a/ Opeenvolgend lidmaatschap. Bij het stilvallen van een bepaalde loge, gingen sommige leden over naar een andere loge:

- na het stilvallen van La Discrète Impériale et Royale in 1767 stapten vier leden over naar La Bienfaisante, één lid naar La Constante Union (eerste periode, 1768-1773);
- na het stilvallen van La Candeur (eerste periode) in 1773 stapte één lid over naar La Constante Union (eerste periode);
- na het stilvallen van La Constante Union (eerste periode) in 1773 stapten twee leden over naar La Bienfaisante, later ook drie naar Les Frères Zélés;

- na de fusie van La Félicité en La Bienfaisante in 1783 gingen talrijke leden van La Félicité over naar de nieuw opgerichte La Félicité Bienfaisante. Slechts één lid van La Bienfaisante werd lid van La Félicité Bienfaisante.

b/ *Cumulatief lidmaatschap.* Vooral na 1780 waren talrijke vrijmetselaars tegelijk lid van twee of drie 'democratische' Gentse loges. Cumulatief lidmaatschap deed zich ook voor met loges buiten Gent:

- drie leden van La Discrète Impériale et Royale waren tevens lid van de dochterloge La Discrète Impériale te Aalst;
- vijf leden van La Bienfaisante waren tevens lid van een loge buiten Gent;
- tien leden van La Constante Union waren ook lid van een loge buiten Gent.

22/ Lidmaatschap van loges buiten Gent

Ziehier een lijst van de niet-Gentse loges waarvan leden van Gentse loges of andere Gentenaren lid waren:

La Bonne Amitié (Namur)
 La Constance (Arras)
 La Constante Fidélité (Mechelen)
 La Discrète Impériale (Aalst)
 Les Frères Réunis (Tournai)
 L' Heureuse Rencontre (Brussel)
 Les Inséparables Amis (Tournai)
 Joseph zum kaiserlichen Adler (Lemberg, Oostenrijk)
 La Ligne Equitable (Mons)
 La Parfaite Amitié (Brussel)
 La Parfaite Union (Luxembourg)
 Saint-Jean de Montmorency-Luxembourg (Versailles)
 Le Soleil (Vlissingen)
 L' Union (Brussel)
 L' Union Indissoluble (militaire loge, Namur)
 La Vraie et Parfaite Harmonie (Mons)
 Zur wahren Eintracht (Wien, Oostenrijk)

23/ Bestuursfuncties in de loge

Hierna volgt een overzicht van de bestuursfuncties in de Gentse loges met voor elke functie het aantal titularissen dat is gekend:

Voorzittend Meester	22
Adjunct-Voorzittend Meester	3
1ste Opziener	7
2de Opziener	12
Redenaar	6
Secretaris	12

Adjunct-Secretaris	1
Ceremoniemeester	4
'Porte-Glaive'	2
Thesaurier	6
'Frère Terrible'	5
'Garde-Architecte'	1
'Archidiacre' (?)	1
'Frère de l'Atelier'	1

Er zijn ook acht 'dienende Broeders' bekend.

24/ Bestuursfuncties in de Provinciale Grootloge

Leden van Gentse loges vervulden volgende functies in de Provinciale Grootloge (1770-1786) onder Grootmeester markies de Gages:

1ste Grootopziener	2
2de Grootopziener	1
Grootredenaar	1
Adjunct-Grootredenaar	1
Groot-Ceremoniemeester	1
'Grand Porte-Glaive'	1
'Grand Hospitalier Provincial'	2

Al deze Gentse Grootofficieren waren lid van La Bienfaisante of van La Constante Union (eerste periode, 1768-1773).

25/ Hogere graden

De acht Gentse loges verleenden de drie graden van de symbolische vrijmetselarij: Leerling, Gezel en Meester. Sedert ca. 1750 waren, vooral in Frankrijk, een aantal hogere graden ontstaan die door de leden zeer werden gegeerd. Die graden werden verleend volgens een bijzonder ritueel in loges die te dien einde vergaderden als 'kapittel', alleen toegankelijk voor de leden die met de bedoelde graad waren bekleed (zie ook Hoofdstuk I). Dergelijke kapittels waren verbonden aan de volgende Gentse loges: La Constante Union (alleszins tijdens de eerste periode), La Bienfaisante, La Félicité en La Félicité Bienfaisante.

Wanneer markies de Gages in 1770 Provinciaal Grootmeester werd, bestonden er niet minder dan 25 hogere graden. De hoogste graad was die van 'Rose-Croix'.

Het reglement van de Provinciale Grootloge van 1771 voorzag nog alleen in de volgende hogere graden: Maître Parfait, Maître Illustre Irlandais, Elu, Illustre en chevalier Rose-Croix.

Door de loges en kapittels die te Gent bedrijvig waren werden *in praktijk* zeven hogere graden toegekend. De bekende cijfers voor de zeven hogere graden die te Gent werden verleend zien er als volgt uit:

Maître Parfait	4
Maître (Parfait) Irlandais	2
Elu des IX (Maître Elu)	7
Elu des XV	2
(Maître) Ecossais	17
Grand Ecossais	1
Rose-Croix	29

Met het oog op een prosopografisch onderzoek zijn deze cijfers niet echt representatief. Er zijn alleen drie lijsten bewaard die systematisch de hogere graad van de leden vermelden: La Bienfaisante (lijst van 1778), La Félicité (lijst van 1783) en La Constante Union (eerste periode, lijst van 1771). Voor een aantal andere leden kon hun hogere graad in enkele toevallige bronnen worden ontdekt (vrijmetselaarsdiploma's en dgl.).

26/ Deelneming aan Gentse loges tijdens het Consulaat en het Empire

Onder voorbehoud van mogelijke sporadische vergaderingen na het edict van 1786 heerste er te Gent een 'maçonnieke windstille' tussen 1786 en 1803. Onder het Consulaat, later het Empire, ontstonden enkele loges te Gent onder het gezag van het 'Grand Orient de France':

- La Félicité Bienfaisante, die opnieuw vergaderde sedert 1803, werd officieel wederopgericht in 1805 door Gentse vrijmetselaars van vóór 1786. Zij bleef bedrijvig tot het midden van de 19de eeuw;
- Les Vrais Amis werd opgericht in 1807 en bleef eveneens bedrijvig tot het midden van de 19de eeuw;
- Le Septentrion werd opgericht in 1811 en is nog steeds bedrijvig, onder het gezag van de Grootloge van België.

Hierna volgen enkele gegevens over de Gentse vrijmetselaars van vóór 1786 die oprichter of lid werden van deze Gentse loges:

a/ werden lid van La Félicité Bienfaisante:

- als medeoprichter: twee gewezen leden van drie Gentse loges:
 - * La Félicité, La Constante Union (1ste periode) en La Félicité Bienfaisante (plaatsvervangend Voorzittend Meester)
 - * La Candeur (2de periode), La Constante Union (2de periode), La Parfaite Amitié (Vorzittend Meester)
- als medeoprichter en Voorzittend Meester (1805): één gewezen lid van een Gentse loge:
 - * La Constante Union, 2de periode (Vorzittend Meester)
- als medeoprichter en eerste Voorzittend Meester, één gewezen lid van een Gentse loge:
 - * Les Frères Zélés

- als medeoprichter: één gewezen lid van een Gentse loge:
 - * Les Frères Zélés
- als gewoon lid: één gewezen lid van drie Gentse loges:
 - * La Discrète Impériale et Royale, La Constante Union, 1ste periode (Voorzittend Meester), La Bienfaisante (Voorzittend Meester)
- als gewoon lid: één gewezen lid van twee Gentse loges:
 - * La Félicité en La Félicité Bienfaisante
- als gewoon lid: drie gewezen leden van een Gentse loge:
 - * La Bienfaisante (1ste Opziener in 1805)
 - * Félicité Bienfaisante (Voorzittend Meester in 1810-1811)
 - * Les Frères Zélés

b/ werden lid van Les Vrais Amis:

- als medeoprichter: één gewezen lid van een Gentse loge:
 - * La Félicité Bienfaisante
- door affiliatie: één gewezen lid van een Gentse loge:
 - * Les Frères Zélés
- als erelid, één gewezen lid van drie Gentse loges:
 - * La Discrète Impériale et Royale, La Constante Union, 1ste periode (Voorzittend Meester), La Bienfaisante (Voorzittend Meester)

c/ werden lid van Le Septentrion:

- als gewoon lid: één gewezen lid van twee Gentse loges:
 - * La Constante Union (2de periode), La Parfaite Amitié
- als erelid, één gewezen lid van drie Gentse loges:
 - * La Discrète Impériale et Royale, La Constante Union, 1ste periode (Voorzittend Meester), La Bienfaisante (Voorzittend Meester)

d/ in totaal werden (zonder de dubbele of driedubbele lidmaatschappen mee te tellen) twaalf Gentse vrijmetselaars van vóór 1786 (ca. 6.0 %) lid van een Gentse loge onder het Frans Bewind.

De grootste aantrekkingskracht had de wederopgerichte La Félicité Bienfaisante: 10 op de 12 gevallen (83.5 %).

De vrijmetselaars die maçonniek opnieuw bedrijvig werden tijdens het Frans Bewind (of zelfs één geval in de Hollandse Tijd) waren ook vóór 1786 actieve maçons:

- één onder hen was Voorzittend Meester van twee loges (La Constante Union [eerste periode] en La Bienfaisante)
- twee waren Voorzittend Meester van één loge
- één was plaatsvervangend Voorzittend Meester van één loge
- drie waren voor 1786 lid van drie Gentse loges
- drie waren lid van twee Gentse loges.